स्तोमः [स्तु-मन् Uṇ. 1. 137] 1 Praise, eulogium, hymn. -2 A sacrifice, oblation; as in ज्योतिष्टोम, अग्निष्टोम. -3 A *Soma* libation. -4 A collection, multitude, number, group, assemblage; शास्त्रमिज्यां स्तुतिस्तोमं प्रायश्चित्तं व्यधात् क्रमात् Bhāg. 3. 12. 37; लवणत्रासितः स्तोमः शरण्यं त्वामुपस्थितः U. 1. 50. -5 A large quantity, mass; भस्मस्तोमपवित्रलाञ्छनमुरो धत्ते त्वचं रौरवीम् U. 4. 20; Mv. 1. 18. -6 A measure of 10 धन्वन्तरs or of 96 inches. **-मम्** 1 The head. -2 Riches, wealth. -3 Grain, corn. -4 An iron-pointed stick or shaft. -Comp. **-क्षारः** soap.

स्तोमयति Den. P. To praise, laud.

स्तोम्य *a.* Laudable, praiseworthy.

स्तौपिकम् A kind of Buddhist relic; L. D. B.

स्तौभिकम् N. of the second portion of the Saṁhitā of the Sāmaveda.

स्त्येनः [स्त्यै-इनच्] 1 Nectar. -2 A thief.

स्त्यै 1 U. (स्त्यायति-ते) 1 To be collected into a heap or mass. -2 To spread about, be diffused; शिशिरकटुकषायः स्त्यायते सल्लकीनाम् Māl. 9. 6; U. 2. 21; Mv. 5. 41. -3 Sound, echo.

स्त्यान *a.* [स्त्यै-क्त] 1 Collected into a mass; पर्यन्तप्रतिरोधिमेदुरचयस्त्यानं चिताज्योतिषाम् Māl. 5. 11; घनतरुशिखरे स्त्याननीलस्वरूपाम् (रक्तधाराम्) Nāg. 5. 8. -2 Thick, bulky, gross; स्त्यानेनार्द्रेण चाक्तः स्वयमनुभविता भूषणं भीममस्मि Ve. 5. 35. -3 Soft, bland, smooth, unctuous; स्त्यानावनद्धघनशोणितशोणपाणिः Ve. 1. 21. -4 Sounding. **-नम्** 1 Thickness, grossness, increase in magnitude or bulk; दधति कुहरभाजामत्र भल्लूकयूनामनुरसितगुरूणि स्त्यानमम्बूकृतानि Māl. 9. 6; U. 2. 21; Mv. 5. 41. -2 Unctuousness. -3 Nectar. -4 Sloth, idleness. -5 Echo, sound.

स्त्यायनम् Collecting into a mass, crowding together, aggregation.

स्त्री [स्त्यायेते शुक्रशोणिते यस्याम्] 1 A woman; श्रुतं दृष्टं स्पृष्टं स्मृतमपि नृणां ह्लादजननं न रत्नं स्त्रीभ्योऽन्यत् क्वचिदपि कृतं लोकपतिना। तदर्थं धर्मार्थौ विभववरसौख्यानि च ततो गृहे लक्ष्म्यो मान्याः सततमबला मानविभवैः॥ Subh. Ratn. -2 A female of any animal; गजस्त्री, हरिणस्त्री &c.; स्त्रीणामशिक्षितपटुत्वममानुषीषु Ś. 5. 22. -3 A wife; स्त्रीणां भर्ता धर्मदाराश्च पुंसाम् Māl. 6. 18; Me. 28. -4 A white ant. -5 The Priyaṅgu plant. -6 The feminine gender, or a word used in that gender; आपः स्त्रीभूम्नि Ak. -Comp. **-अगारः,-रम्** a harem, the women's apartments. **-अध्यक्षः** a chamberlain. **-अभिगमनम्** sexual intercourse. **-आजीवः** 1 one who lives by his wife. -2 one who lives by keeping women for prostitution; Ms. 11. 63. **-करणम्** sexual connection. **-कामः** 1 desire of intercourse with women, fondness for women. -2 desire of a wife. **-कार्यम्** 1 the business of women. -2 attendance on women or women's apartments; वैदेहकानां स्त्रीकार्यं मागधानां वणिक्पथः Ms. 10. 47. **-कितवः** a deceiver or seducer of women. **-कुमारम्** a woman and child. **-कुसुमम्** menses, the menstrual excretion in women. **-कृतम्** sexual connection. **-कोशः** a dagger. **-क्षीरम्** mother's milk; आरण्यानां च सर्वेषां मृगाणां माहिषं विना। स्त्रीक्षीरं चैव वर्ज्यानि... Ms. 5. 9. **-ग** *a.* cohabiting with women. **-गवी** a milch-cow. **-गुरुः** a female *Guru* or priestess. **-गृहम्** = स्त्र्यगार q. v. **-ग्राहिन्** (in law) accepting the guardianship over a woman. **-घोषः** dawn, day-break. **-घ्नः** the murderer of a woman; Ms. 9. 232. **-चरितम्, -त्रम्** the doings of women. **-चिह्नम्** 1 any mark or characteristic of the female sex. -2 the female organ, vulva. **-चौरः** a seducer of women, libertine. **-जननी** a woman who brings forth only daughters; Ms. 9. 81. **-जातिः** *f.* woman-kind, female sex. **-जितः** a hen-pecked husband; स्त्रीजितस्पर्शमात्रेण सर्वं पुण्यं विनश्यति Śabdak; मृष्यन्ति ये चोपपतिं स्त्रीजितानां च सर्वशः (तेषामन्नं न भुञ्जीत) Ms. 4. 217. **-देहार्धः** N. of Śiva. **-धनम्** a woman's private property over which she exercises independent control; it is of six kinds:— अध्यग्न्यध्यावहनिकं दत्तं च प्रीतिकर्मणि। भ्रातृमातृपितृप्राप्तं षड्विधं स्त्रीधनं स्मृतम्॥ or according to others:— पितृमातृपतिभ्रातृदत्तमध्यग्न्युपायनम्। आधिवेदनिकाद्यं च स्त्रीधनं परिकीर्तितम्; see also अन्वाधेयम्, बन्धुदत्तम्, यौतकम्, सौदायिकम्, शुल्कम्, पारिणाय्यम्, लावण्यार्जितम् and पादवन्दनिकम्. **-धर्मः** 1 the duty of a woman or wife. -2 the laws concerning women; Ms. 1. 114. -3 menstruation. -4 copulation. **-धर्मिणी** a woman in her courses; स्त्रीधर्मिणी वेपमाना शोणितेन समुक्षिता। एकवस्त्रा विकृष्टास्मि दुःखिता कुरुसंसदि॥ Mb. 3. 12. 62. **-धवः** a man. **-ध्वजः** 1 the female of any animal. -2 an elephant. **-नाथ** *a.* one protected by a woman. **-निबन्धनम्** a woman's peculiar sphere of action or province; domestic duty, housewifery. **-पण्योपजीविन्** *m.* see स्त्र्याजीवः above. **-परः** a woman-lover, lecher, libertine. **-पिशाची** a fiend-like wife. **-पुंस्** a woman who has become a man. **-पुंसौ** *m.* du. 1 wife and husband. -2 male and female; स्त्रीपुंसावात्मभागौ ते भिन्नमूर्तेः सिसृक्षया Ku. 2. 7. **-पुंसलक्षणा** a hermaphrodite. **-पुंधर्मः** the law regulating the duties of man and wife. **-पुरम्** the women's apartment. **-पुष्पम्** the menstrual excretion. **-पूर्वः** = स्त्रीजितः q. v.; स्त्रीपूर्वाः काण्डपृष्ठाश्च ......(श्राद्धे नार्हन्ति) Mb. 13. 23. 22. **-प्रत्ययः** a feminine affix (in gram.) **-प्रसंगः** (excessive) intercourse with women. **-प्रसूः** *f.* a woman who brings forth only daughters; Y. 1. 73. **-प्रिय** *a.* loved by women. (**-यः**) the mango tree. **-बन्धः** the sexual union. **-बाध्यः** one who suffers himself to be troubled by a woman. **-बुद्धिः** *f.* 1 the female understanding. -2 the counsel of a woman, female advice; स्त्रीबुद्धिः प्रलयंगता (प्रलयावहा) Subhāṣ. **-भोगः** sexual intercourse. **-मन्त्रः** a female stratagem, woman's counsel. **-माया** women's craft. **-मुखपः** the *Aśoka* tree. **-यन्त्रम्** a machine-like woman, machine in the form of a woman; स्त्रीयन्त्रं केन लोके विषममृतमयं धर्मनाशाय सृष्टम् Pt. 1. 191. **-रजस्** menstruation. **-रञ्जनम्** betel. **-रत्नम्** 1 an excellent woman; स्त्रीरत्नेषु